

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE W ŁOMŻY
W ZAKRESIE
SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA ROK 2016**

**ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE
SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA ROK 2017**

Łomża, marzec 2017r.

Dzieci, z uwagi na swoją niedojrzałość fizyczną i psychiczną, wymagają szczególnej troski i opieki. Ochrona ich praw powinna być przedmiotem działań podejmowanych nie tylko przez rodziców oraz organy władzy publicznej, ale przez każdego, kto jest świadkiem sytuacji zagrażającej szeroko rozumianemu dobru dziecka. We wszystkich działaniach dotyczących dziecka naczelnym celem powinno być jak najlepsze zabezpieczenie jego interesów. Działania te powinny uwzględniać podmiotowość dziecka oraz odbywać się z poszanowaniem jego praw i wolności, w szczególności prawa do godnego życia.

Najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina. Rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zapewnić mu odpowiednie warunki życia i umożliwić wszechstronny rozwój osobowości. Władza rodzicielska powinna być sprawowana tak, jak wymaga tego dobro dziecka. W razie pojawienia się jakichkolwiek trudności w należytym wypełnianiu obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, rodzicom należy się pomoc i wsparcie ze strony państwa. Celem wsparcia jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W przypadku, gdy wykorzystane zostaną wszelkie możliwe formy pomocy, a rodzice dziecka nadal nie są w stanie należycie wypełniać swoich obowiązków, dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej, której celem jest zapewnienie mu czasowej opieki i wychowania.

Umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną powinno stanowić środek ostateczny, stosowany gdy dobro dziecka jest zagrożone. **Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo do czasu umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.** Jednakże dla dobra dziecka możliwe jest pozostawienie go w długoterminowym rodzinnym środowisku zastępczym do usamodzielnienia. Główne **cele pieczy zastępczej** zostały określone w Art. 33 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2016r., poz. 575, z późn.zm.). Piecza zastępcza zapewnienia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowania dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia; pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki; nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;

- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Pieczna zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1.rodzinnej,
2. instytucjonalnej.

Rysunek 1 – Schemat organizacyjny – formy sprawowania pieczy zastępczej.

Źródło: opracowanie własne na podst. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie **orzeczenia sądu**. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność w pieczy zastępczej może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub placówce także po ukończeniu 18 roku życia za zgodą rodziny zastępczej lub dyrektora

placówki nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat. Warunkiem pobytu jest kontynuacja nauki w szkole, uczelni, w zakładzie kształcenia nauczycieli itp.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
2. rodzinny dom dziecka.

Według ustawy rodziny spokrewnione to te, w których rodzic/e zastępczy jest/są wstępnym/i lub rodzeństwem dziecka. Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka mogą być wspierane przez **rodziny pomocowe**. Rodziny pomocowe przejmują opiekę nad dzieckiem, gdy rodzina zastępcza nie może sprawować swojej funkcji w związku z wypoczynkiem lub nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. W 2016 r. na terenie powiatu łomżyńskiego nie było potrzeb organizowania rodzin pomocowych.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką **koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**, którego wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Zgodnie z obowiązującym od 2015r. stanem prawnym pod opieką jednego koordynatora nie może pozostawać więcej niż 15 rodzin.

W roku 2016 r. dwie nowo utworzone rodziny zastępcze złożyły wniosek do dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży o objęcie opieką koordynatora. Łącznie ze wsparcia koordynatora korzystały 32 rodziny zastępcze:

- 4 rodziny zawodowe i 8 niezawodowych miały zapewnioną opiekę dwóch koordynatorów z Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży na mocy zawartego Porozumienia
- 15 rodzin zastępczych spokrewnionych i 5 niezawodowych tworzonych przez dalszych krewnych zostało objętych wsparciem dwóch koordynatorów z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży.

Głównym zadaniem koordynatora jest przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym

pracę z rodziną, **planu pomocy dziecku**. W 2016 r. na terenie powiatu łomżyńskiego siedem gmin: Zbójna, Łomża, Nowogród, Śniadowo, Miastkowo, Przytuły i Piątnica zatrudniało asystenta rodziny.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Zarządzeniem Nr 34 z dnia 14 października 2011 r. Starosta Łomżyński wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie łomżyńskim.

Realizację zadań nałożonych na organizatora pieczy zastępczej w powiecie łomżyńskim wspiera Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży (jednostka organizacyjna Miasta Łomża) na mocy zawartego Porozumienia pomiędzy Zarządzeniem Powiatu Łomżyńskiego a Prezydentem Miasta Łomża.

Pierwsze porozumienie zostało zawarte 19.03.2012r. W okresie sprawozdawczym porozumienie z Miastem Łomża zostało zawarte 24.03.2016r. z mocą obowiązującą od 01.01. 2016r. do 31.12.2016r.. Na jego realizację Starosta Łomżyński przekazał Miastu Łomża kwotę 13.000 zł. W dniu 14.02.2017r. Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży przedstawiło sprawozdanie opisowe z realizacji powierzonych zadań.

W myśl art. 76 ust. 15 wyżej cyt. ustawy „Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy”.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016r., poz. 575 z późn. zm.) „Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej”.

I. Zadania własne powiatu z zakresu systemu pieczy zastępczej określa art. 180 cyt. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy:

- 1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.**

Uchwałą Nr V/30/2015 z dnia 29 kwietnia 2015r. Rada Powiatu Łomżyńskiego przyjęła do realizacji **Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017.**

Głównym celem Programu jest skuteczny rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie łomżyńskim, ze szczególnym uwzględnieniem rodzicielstwa zastępczego. Cele szczegółowe to:

- Promocja i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym określenie limitu rodzin zastępczych zawodowych.
 - Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu.
 - Wspieranie rozwoju psychofizycznego dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
 - Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.
-
- 2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych**

a) piecza rodzinna

Na terenie powiatu łomżyńskiego w przeciągu całego 2016r. funkcjonowało **38 rodzin zastępczych wychowujących 82 dzieci oraz 15 pełnoletnich wychowanków.**

Z ogólnej liczby 38 rodzin zastępczych:

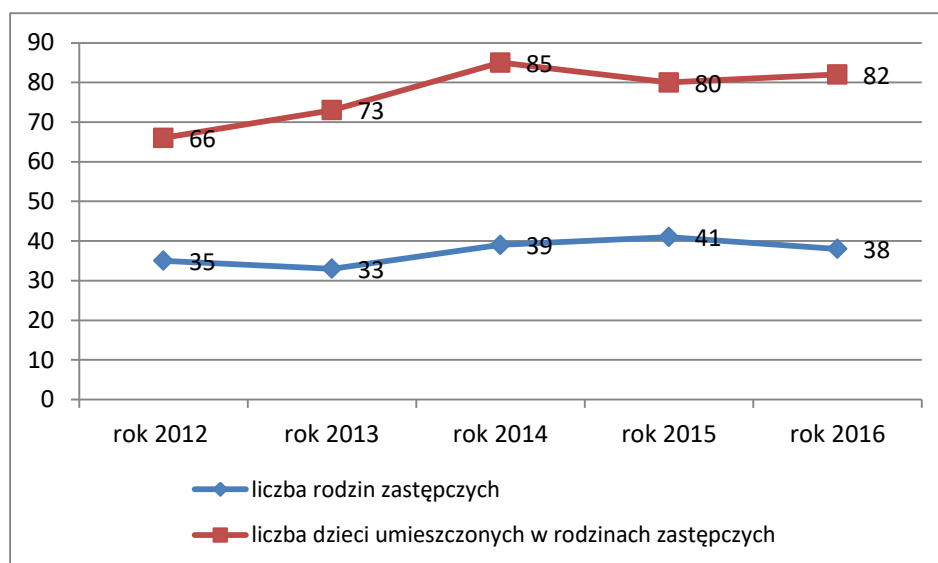
- **19 to rodziny spokrewnione z 28 dziećmi**, w tym 6 dzieci pochodzących z innych powiatów,
- **15 to rodziny niezawodowe 30 dziećmi**, w tym 17 dzieci pochodzących z innych powiatów,
- **4 to rodziny zawodowe z 24 dziećmi**, w tym 17 dzieci pochodzących z innych powiatów.

Na terenie powiatu łomżyńskiego pracują 4 rodziny zawodowe na podstawie umów zawartych z Dyrektorem PCPR w Łomży. Wszystkie rodziny zawodowe ukończyły szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe systemem „PRIDE”. Na koniec grudnia 2016r. w rodzinach zawodowych przebywało 15 dzieci, w tym jedno dziecko niepełnosprawne ruchowo poruszające

się na wózku inwalidzkim. Na terenie powiatu łomżyńskiego nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna ani zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Poniższy wykres ilustruje dynamikę rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2012-2016:

Wykres 1 – Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich przebywających na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2012-2016

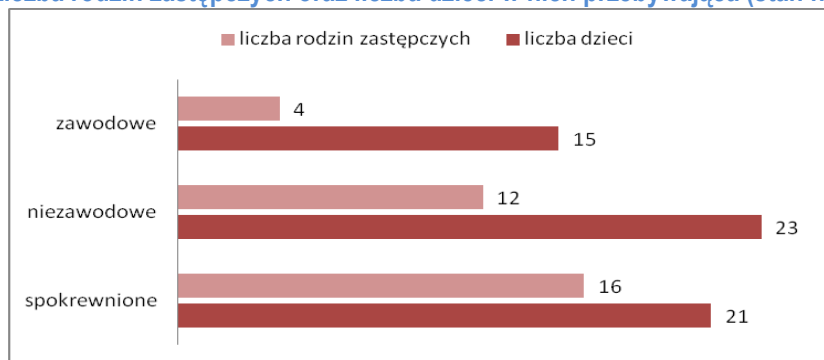

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych.

Na dzień 31.12.2016r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie obejmowało swoją opieką 32 rodziny zastępcze wychowujące 59 dzieci:

- 16 rodzin spokrewnionych, wychowujących 21 dzieci (w tym czworo dzieci z niepełnosprawnością),
- 12 rodzin niezawodowych, wychowujących 23 dzieci (w tym troje dzieci z niepełnosprawnością),
- 4 rodziny zawodowe, wychowujące 15 dzieci (w tym jedno dziecko z niepełnosprawnością).

Wykres 2 – Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich przebywająca (stan na 31.12.2016r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

W rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Tabela 1 – Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

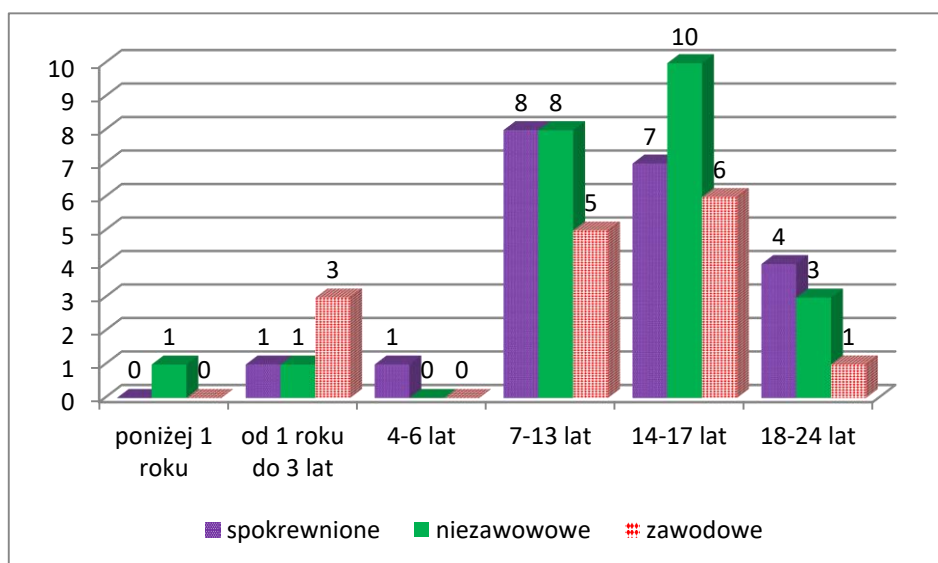
Typ rodziny	z 1 dzieckiem	z 2 dzieci	z 3 dzieci	z 4 dzieci i więcej	ogółem
spokrewniona	13	2	0	1	16
niezawodowa	4	6	1	1	12
zawodowa	0	1	1	2	4
razem	17	9	2	4	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych.

Z danych zamieszczonych w powyżej tabeli wynika, iż ponad połowa wszystkich rodzin zastępczych (17) stanowią rodziny, w których wychowuje się jedno dziecko, w ponad 1/4 rodzin (9) opieka jest sprawowana nad dwójką dzieci, w dwóch rodzinach nad trójką dzieci, a w czterech rodzinach nad czwórką dzieci i więcej.

Poniżej została zaprezentowana struktura wieku dzieci przebywających w rodzinach zastępczych:

Wykres 3 – Charakterystyka wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych wg wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

Z powyższych danych wynika, że najwięcej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych jest w przedziale wiekowym 14 – 17 lat (23 dzieci) i 7 – 13 lat (21 dzieci).

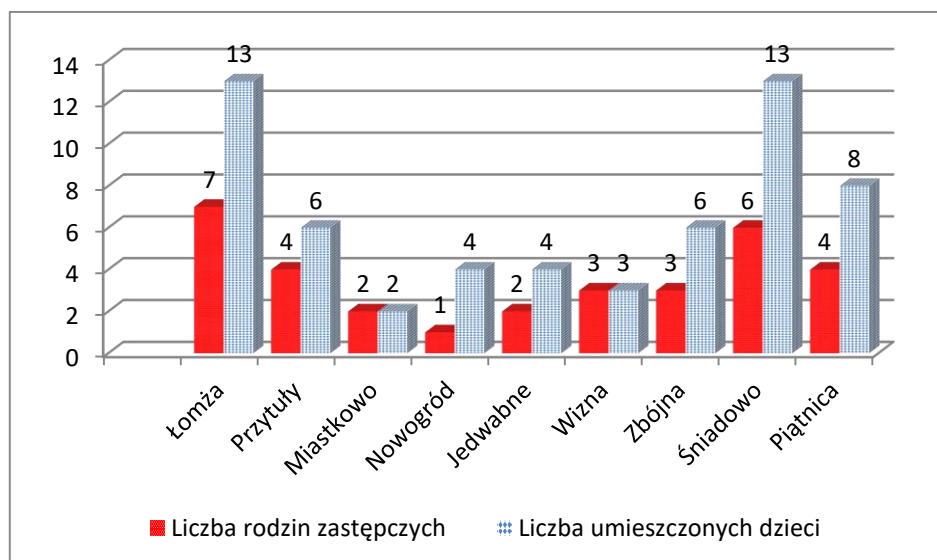
Poniższa tabela oraz wykres przedstawiają liczbę rodzin zastępczych oraz umieszczonych dzieci na terenie powiatu łomżyńskiego z podziałem na gminy – stan na dzień 31.12.2016 r.

Tabela 2 – Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych na terenie powiatu łomżyńskiego.

L.p.	Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci
1	Łomża	7	13
2	Przytuły	4	6
3	Miastkowo	2	2
4	Nowogród	1	4
5	Jedwabne	2	4
6	Wizna	3	3
7	Zbójna	3	6
8	Śniadowo	6	13
9	Piątница	4	8
razem		32	59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

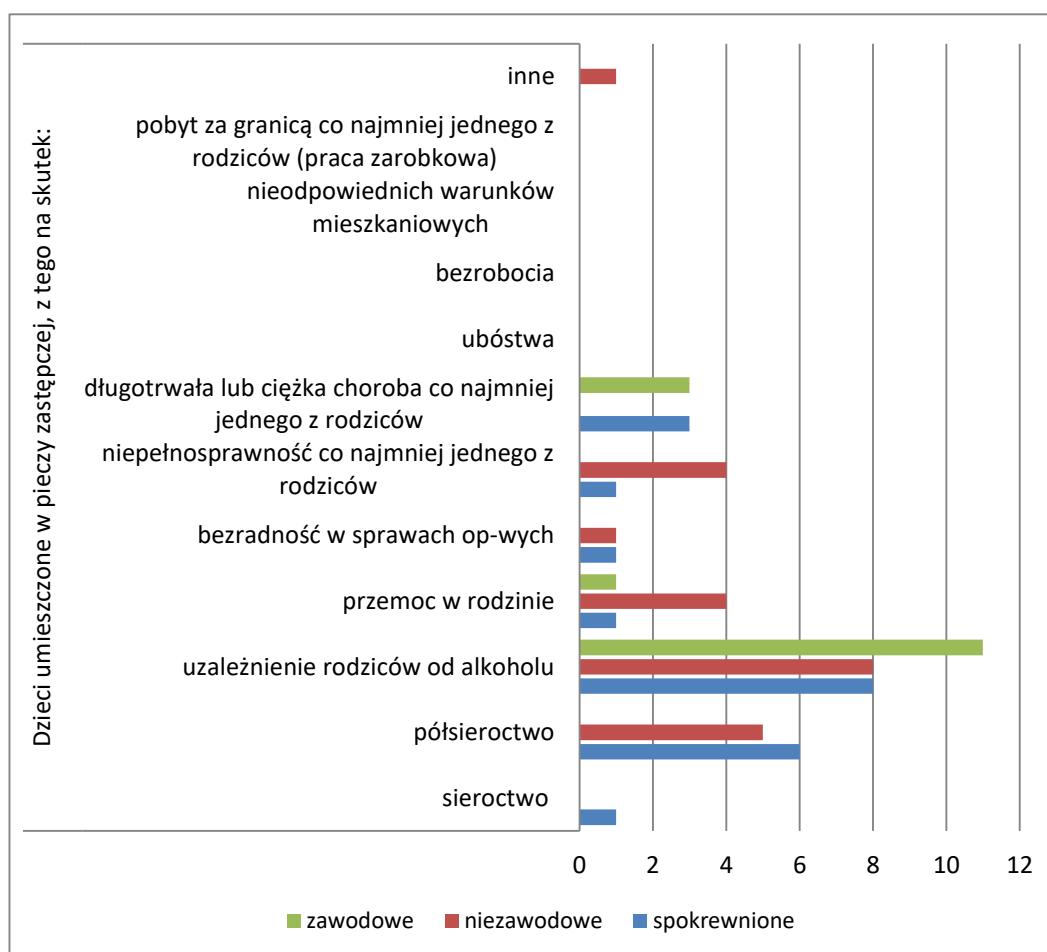
Wykres 4 – Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

W okresie sprawozdawczym powstało 4 rodziny zastępcze (1 spokrewniona, 3 niezawodowe), oraz rozwiązano: 7 rodzin zastępczych (3 spokrewnione, 4 niezawodowe).

Wykres 5 – Powody umieszczenia w pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

Jak wynika z danych zilustrowanych na powyższym wykresie, zła sytuacja materialna rodziny biologicznej (ubóstwo, bezrobocie rodziców, brak odpowiednich warunków mieszkaniowych) nie jest powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej mają zazwyczaj charakter sprzężony (wykres ilustruje jedynie główną przyczynę umieszczenia) – zazwyczaj niewydolność opiekuńczo – wychowawcza wynika z uzależnienia rodziców biologicznych od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) bądź wiąże się z długotrwałą chorobą, uniemożliwiającą prawidłowe sprawowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej (choroba psychiczna, upośledzenie umysłowe).

W okresie sprawozdawczym w rodzinach zastępczych przybyło **siedemnaścioro dzieci** – w tym piętnaścioro z rodzin biologicznych oraz dwoje przebywających już wcześniej w pieczy zastępczej – jedno w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu, drugie przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela 3 – Napływ dzieci do pieczy zastępczej według typu rodziny zastępczej

Liczba dzieci do 18 roku życia umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego:	SPOKREWNIONE	NIEZAWODOWE	ZAWODOWE
z rodziny naturalnej	4	4	7
z rodzinnej pieczy zastępczej	0	1	0
z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	1
Razem:	4	5	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

W okresie sprawozdawczym **dwadzieścia troje podopiecznych** opuściło rodziny zastępcze, w tym sześcioro pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej informuje właściwy sąd o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, załączając opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną i opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. **W roku 2016r. sześcioro dzieci powróciło do rodziców biologicznych.**

Spośród małoletnich przebywających w rodzinach zastępczych w trakcie trwania okresu sprawozdawczego troje zmieniło opiekunów, trafiając do rodzin zastępczych poza teren naszego Powiatu, natomiast jedno dziecko trafiło do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Siedmioro dzieci przebywających w rodzinach zawodowych i niezawodowych zostało adoptowanych.

Tabela 4 – Odpływ dzieci z pieczy zastępczej

	Powód:	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe	ogółem
Dzieci do 18 roku życia z tego, które:	powróciły do rodziny naturalnej	3	0	3	6
	zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	2	1	3
	zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	1	1
	zostały przysposobione	0	3	4	7
Wychowankowie powyżej 18 roku życia, którzy:	powrócili do rodziny naturalnej	0	0	0	0
	założyły własne gospodarstwo domowe	2	0	0	2
	założyły własne gospodarstwo domowe - wyjechały za granicę	1	0	0	1
	inne	1	2	0	3
Razem:		7	7	9	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

b) piecza instytucjonalna

Powiat Łomżyński nie ma własnej placówki opiekuńczo – wychowawczej, a zatem poszukuje miejsc w innych placówkach dla swoich dzieci.

W 2016r. **czternaścioro wychowanków** z Powiatu przebywało w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:

- 7 wychowanków w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łomży,
- 5 wychowanków w Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zambrowie,
- 1 wychowanka w Domu Dziecka w Krasnem,
- 1 wychowanek w Domu Dziecka w Białowieży.

W okresie sprawozdawczym umieszczono w pieczy instytucjonalnej dwóch wychowanków, natomiast dwóch wychowanków opuściło placówki, z zamiarem usamodzielnienia się.

Wykres 6 – Charakterystyka wychowanków ze względu na wiek (stan na dn. 31.12.2016r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, dzieci z terenu powiatu łomżyńskiego poniżej 10 roku życia, nie przebywają w instytucjonalnej pieczy zastępczej, mają zapewnione miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2016r. obejmowało opieką **czternaścioro** pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i **jednego** wychowanka z placówki opiekuńczo – wychowawczej.

W ubiegłym roku PCPR w Łomży udzielało wychowankom następujących form pomocy:

- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki – 11 wychowankom,
- pomocy pieniężnej na usamodzielnienie – 4 wychowankom,
- pomocy na zagospodarowanie – w formie rzeczowej – 3 wychowankom (w realizacji tego zadania uczestniczył razem z wychowankiem pracownik socjalny PCPR w Łomży, który służył radą i pomocą w trakcie zakupów),
- pomocy na pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju – 2 wychowankom,
- pracy socjalnej – 20 wychowankom.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami warunkiem otrzymania powyższych świadczeń jest złożenie przez osobę usamodzielnianą co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości indywidualnego programu usamodzielnienia zatwierdzonego przez dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie. Program opracowuje wychowanek wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem pieczy zastępczej.

4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych

a) propagowanie rodzinnej pieczy zastępczej:

Propagowaniem rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku poprzez pokazywanie dobrych wzorców w mediach zajmowało się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży i Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży. Były to poniższe działania:

- w dniu 28.04.2016r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży ogłosiło **konkurs plastyczny na plakat promujący rodzicielstwo zastępcze** (do PCPR w Łomży wpłynęło łącznie 96 prac plastycznych wykonanych przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu powiatu łomżyńskiego). Ogłoszenie wyników konkursu miało miejsce w dniu 3 czerwca 2016r. w Sali Konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Łomży, podczas **spotkania z okazji Święta Rodzicielstwa Zastępczego**, w którym wzięło udział 70 osób, w tym:

23 rodziców zastępczych z terenu Powiatu, nagrodzeni uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, Starosta Łomżyński, Dyrektor i koordynatorzy z Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, kierownicy ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, asystenci rodzin i pracownicy PCPR w Łomży;

- 29.05.2016r. Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży i Stowarzyszenie „Empatia,” przy współpracy pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, zorganizowało **piknik dla dzieci i rodzin zastępczych** w Pensjonacie Biesiadny Bór w Czerwonym Borze. 120 osobom biorącym udział w spotkaniu zapewniono liczne atrakcje m.in: park linowy, gry i zabawy, przejażdżki rowerowe, strzelanie z łuku, grill i ognisko.
- spotkanie opłatkowe rodzin zastępczych i adopcyjnych w „Karczmie pod Topolami”, **tradycyjna wigilia** na 190 osób z udziałem zaproszonych gości (m. in.: Wiceprezydent Miasta Łomży, Wicestarosta Łomżyński, przedstawiciele PCPR, Sądów Rodzinnych, Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego, służby zdrowia). Organizatorem uroczystości było Centrum Pieczy Zastępczej i Stowarzyszenie „Empatia.”
- warsztaty szkolno – terapeutyczne dla rodzin zastępczych z dziećmi w Ośrodku Wczasowym „Bałtyk” w Krynicy Morskiej, z których skorzystała 50 osobowa grupa z Łomży i z powiatu łomżyńskiego, w tym 2 rodziny zastępcze zawodowe z dziećmi z powiatu łomżyńskiego (12 osób). Warsztaty zorganizowało CPZ w Łomży i Stowarzyszenie „Empatia”.
- w dniach 14–16.10.2016r. odbyły się wyjazdowe warsztaty szkoleniowe dla rodzin zastępczych do Kudowy Zdrój – Pragi. Temat szkolenia „*Stres a wypalenie zawodowe*”. W wyjeździe zorganizowanym przez Stowarzyszenie „Empatia” uczestniczyło 16 rodzin zastępczych, z tego cztery rodziny z powiatu łomżyńskiego.
- wyjście do Teatru Lalki i Aktora w Łomży na spektakl „Czerwony Kapturek” – uczestniczyło w nim jedno dziecko z rodzin zastępczych z powiatu – organizator CPZ w Łomży.

b) szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze:

Centrum Pieczy Zastępczej w 2016r. przeszkoliło programem PRIDE jedną rodzinę z powiatu łomżyńskiego na kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Szkolenie obejmowało 60 godzin w tym 10 praktyki, rozmowy indywidualne i wywiad w miejscu zamieszkania.

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego

Powiat Łomżyński nie ma placówek opiekuńczo – wychowawczych, ale w 2016r. finansował pobyt swoich dzieci na terenie innych powiatów, tj. w Łomży, Zambrowie, Białowieży i Krasnem. W roku 2016 miesięczny koszt utrzymania dziecka w Placówce łomżyńskiej wynosił 3.240 zł, w Zambrowie 3.730 zł, w Białowieży – 4.039,77 zł i w Krasnem – 3.223 zł.

6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego

W ramach zawartego porozumienia Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży w 2016r. przeprowadzało szkolenia dla rodzin zastępczych:

- w dniu **22 marca 2016r.** **6 rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych z powiatu łomżyńskiego** zostało przeszkolonych na temat: „Dobre praktyki wspierające rozwój i kształtowanie mowy u dzieci”. Szkolenie zorganizowało Stowarzyszenie Edukacyjno – Pomocowe „Empatia” w Łomży, zajęcia prowadziła logopeda;
- w dniu **1 czerwca 2016r.** CPZ zorganizowało szkolenie pn. „Zasady skutecznej komunikacji z nastolatkiem – Jak mówić, żeby nastolatek nas słuchał, jak słuchać, żeby nastolatek chciał do nas mówić?”. W szkoleniu **uczestniczyło 4 rodziny zawodowe z powiatu**;
- w dniu **21 czerwca 2016r.** **8 rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych z powiatu** uczestniczyło w szkoleniu zorganizowanym przez CPZ w Łomży pn. „Jak sobie radzić w sytuacjach kryzysowych”. Zajęcia prowadziła dr nauk humanistycznych;
- w dniach **13 i 15 sierpnia 2016r.** **trzy rodziny zastępcze** zawodowe uczestniczyły w szkoleniu nt. „Radzenie sobie ze złością” i „Jak radzić sobie z „trudnymi dziećmi?”. Szkolenie odbywało się w Ośrodku Wczasowym „Bałtyk” w Krynicy Morskiej, gdzie rodziny wypoczywały z dziećmi. Zajęcia prowadziły psycholog i pedagog z CPZ w Łomży;
- w dniach **14 – 16 października 2016r.** podczas wyjazdowych warsztatów szkoleniowych Kudowa Zdrój – Praga pracownicy CPZ w Łomży przeprowadzili szkolenie nt. „Stres a wypalenie zawodowe”. W zajęciach uczestniczyły **4 rodziny zastępcze z powiatu łomżyńskiego**.
- w dniu **16 listopada 2016r.** CPZ zorganizowało szkolenie pn. „Radzenie sobie z emocjami w sytuacjach trudnych”. W szkoleniu **uczestniczyło 4 rodziny zawodowe z powiatu**.

7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa.

Z konsultacji zatrudnionego przez Organizatora na umowę-zlecenie **psychologa** skorzystało: dziesięcioro rodziców zastępczych, dwoje członków najbliższej rodziny dzieci oraz dziewięcioro małoletnich, w tym dwoje z uwagi na specyficzną sytuację (nastoletnie macierzyństwo, powrót z młodzieżowego ośrodka wychowawczego) uczestniczyło w kilkugodzinnej terapii psychologicznej. Ponadto psycholog uczestniczył w 9 posiedzeniach zespołów oceniających sytuację dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Dwie rodziny odbyły badania u specjalisty w zakresie

zbadania motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Siedmiu rodziców zastępczych uczestniczyło w „Szkole dla Rodziców i Wychowawców cz. I”. Podczas warsztatów rodzice mogli rozszerzyć swoją wiedzę i umiejętności w zakresie: strategii komunikacji z dzieckiem; potrzeb rozwojowych dzieci na różnym etapie życia i umiejętności stawiania przed nimi zadań dostosowanych do ich wieku i możliwości; budowania relacji z dzieckiem; zaspokajania potrzeb psychicznych dziecka w rodzinie zastępczej.

Ponadto w dniu 23.01.2016r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży zorganizowało szkolenie „Profilaktyka zachowań ryzykownych młodzieży gimnazjalnej”, w którym udział wzięło sześcioro małoletnich przebywających w rodzinach zastępczych.

Centrum Pieczy Zastępczej także organizowało rodzinom zastępczym i dzieciom dostęp do psychologa i prawnika. Sporządzano opinie psychologiczne dzieciom z pieczy zastępczej i rodzicom zastępczym. W 2016r. psycholog sporządził jedną opinię rodziny zastępczej zawodowej oraz cztery opinie psychologiczne kandydatów na rodzinę zastępczą (trzy opinie kandydatom na rodzinę zastępczą spokrewnioną i jedną opinię na rodzinę niezawodową). Osiem rodzin z powiatu skorzystało z konsultacji psychologicznych dot. m. in. wychowania nastolatków. Rodziny miały również zapewniony dostęp do porad prawnika z zakresu prawa rodzinnego.

8. Powołanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Powiat Łomżyński nie ma placówek opiekuńczo – wychowawczych, a zatem nie było potrzeby powoływania centrum.

9. Wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Nr 34 z dnia 14 października 2011r. Starosta Łomżyński wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie łomżyńskim.

10. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Przy umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej Centrum Pieczy Zastępczej i PCPR w Łomży przekazywało rodzinom zastępczym informację o stanie zdrowia dziecka, niezbędną dokumentację medyczną oraz udzielało pomocy w dotarciu do specjalistów.

11. Prowadzenie rejestru danych, o których mowa w art. 46.

Starosta Łomżyński prowadzi rejestr danych o osobach sprawujących funkcję rodziny zastępczej i osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W dniu 20 lutego 2017r. Starosta przekazał wyciąg z rejestru danych do Sądu Rejonowego w Łomży za okres od 1 stycznia 2016r. do 17 lutego 2017r.

12. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży i PCPR w Łomży przekazuje niezbędną dokumentację dzieci rodzinom zastępczym, m. in. książeczki zdrowia, akty urodzenia, dokumenty szkolne.

13. Finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu oraz pomocy dla usamodzielnianych wychowanków

Za finansowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej odpowiada powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą dla rodzin zastępczych przysługuje świadczenie na częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka:

Tabela 5 – Wysokość miesięcznego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej

<u>Rodzaj rodziny:</u>	Wysokość miesięcznego świadczenia na pokrycie częściowych kosztów utrzymania dziecka (zgodnie z ustawą nie niższe niż)	
	w przypadku dziecka zdrowego:	w przypadku dziecka z niepełnosprawnością:
<u>Spokrewniona</u>	<u>660 zł.</u>	<u>860 zł</u>
<u>Niezawodowa</u>	<u>1.000 zł.</u>	<u>1.200 zł</u>
<u>Zawodowa</u>	<u>1.000 zł plus koszty wynagrodzenia rodziny</u>	<u>1.200 zł.</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

W ubiegłym roku dyrektor PCPR wydał **142 decyzje administracyjne** dotyczące pomocy rodzinom zastępczym i pełnoletnim wychowankom z pieczy oraz **53 decyzje administracyjne** w kwestii odpłatności rodziców biologicznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2016r. na pomoc dla **38 rodzin zastępczych** i **14 pełnoletnich wychowanków** wydatkowało ogółem **kwotę 1 118 970,91 zł**, z tego:

- kwota **285 026,21 zł** została zrefundowana przez inne powiaty: zambrowski, sokólski, kolneński, wysokomazowiecki, elcki, warszawski, grajewski, bielski, garwoliński, Miasto Łomża, Miasto Ruda Śląska za pobyt **40 dzieci** przebywających w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu,
- kwotę **143 982,04 zł** PCPR w Łomży przekazało innym powiatom: ostrołęckiemu, wysokomazowieckiemu, ostrowskiemu, wołomińskiemu oraz m. Łomża za pobyt na ich terenie **14** dzieci pochodzących z powiatu łomżyńskiego,
- kwotę **366 736,05 zł** wydatkowano na **42 dzieci** z naszego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych zamieszkujących na terenie powiatu łomżyńskiego,
- kwotę **214 547,30 zł** wydatkowano na realizację dodatku wychowawczego przyznanego na **60** dzieci wychowujących się w 29 rodzinach zastępczych.
- kwotę **108 679,31 zł** wydatkowano dla **14** wychowanków z rodzin zastępczych kontynuujących naukę, z tego:
 - 1 wychowankowi dofinansowano do stancji kwotę 3 200 zł,
 - 11 wychowanków z racji kontynuowania nauki otrzymało pomoc na ogólną kwotę 64 079,31 zł,
 - 4 wychowanków otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie w kwocie ogółem 26 400 zł,
 - 3 wychowanków otrzymało pomoc rzeczową w ogólnej kwocie 15 000 zł.

Na pomoc dla 1 pełnoletniego wychowanka **z placówki opiekuńczo – wychowawczej** z tytułu usamodzielnienia się wydatkowano ogółem **kwotę 7 952,80 zł**, z tego:

- pokryto koszty wynajmu pokoju na kwotę 4 000 zł,
- otrzymał pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w kwocie 3 952,80 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży finansowało także koszty pobytu **14 wychowanków** w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Na ten cel wydatkowano **507 668,05 zł**, i tak:

- na utrzymanie 7 wychowanków w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łomży kwotę **240 167,68 zł**,
- na utrzymanie 5 wychowanków w Placówkach Opiekuńczo–Wychowawczych w Zambrowie kwotę **191 376,29 zł**,
- na utrzymanie 1 wychowanka w Domu Dziecka w Białowieży – **37 661,08 zł**,
- na utrzymanie 1 wychowanki w Domu Dziecka w Krasnem – **38 463,00 zł**.

Wszystkie środki finansowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Odpłatność gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Od 2012r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej (w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej) partycypuje w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka ponosząc wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2016r. wszystkie gminy z powiatu łomżyńskiego refundowały koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej w wysokości 10%, 30% i 50%. Były to gminy: Łomża, Przytuły, Miastkowo, Nowogród, Jedwabne, Wizna, Zbójna, Śniadowo i Piatnica. Łączny koszt gmin wyniósł **146 852,5 zł** (w latach ubiegłych wynosił odpowiednio: w roku 2015 **135 502,85 zł**, w roku 2014 **68 366 zł**).

Tabela 6 – Refundacja kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej wg. gmin

Gmina	<u>Koszty pobytu refundowane przez gminy w wysokości:</u>			Łączna kwota refundacji
	10%	30%	50%	
Łomża	X	28 622,88	17 478,35	46 101,23
Przytuły	X	X	3 960	3 960
Miastkowo	X	X	14 761	14 761
Nowogród	X	X	3 666,67	3 666,67
Jedwabne	1 364,52	X	X	1 364,52
Wizna	4 550,54	6 711,79	2 000	13 262,33
Zbójna	2 985,35	12 874,14	32 161,35	48 020,84
Śniadowo	1 772,84	9 379,1	3 710,64	14 862,58
Piątnica	853,33	X	X	853,33
	11 526,58	57 587,91	77 738,01	146 852,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych

Wytaczanie powództwa alimentacyjnego od rodziców biologicznych

Zgodnie z art. 38 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka pieczy upłynął rok. W 2016r. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży złożył do Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w Łomży ogółem **4 pozwy o alimenty** na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Wszystkie sprawy zostały zakończone. Sąd rodzinny zasądził alimenty od dwojga rodziców biologicznych, a w dwóch przypadkach powództwo zostało oddalone (jedno dziecko miało zamiar w styczniu 2017r. opuścić Dom Dziecka w Krasnem w związku z ukończeniem 18 roku życia, jedno dziecko miało wrócić pod opiekę matki biologicznej). Jedna matka biologiczna płaci zasądzone alimenty na swoje dziecko (50 zł miesięcznie), jeden rodzic nie płaci.

- b) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży szkolenia rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze zleciło Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży na mocy Porozumienia. O tej kwestii jest mowa w pkt. 4 niniejszego sprawozdania.

14) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2016r. przekazało elektronicznie dwa półroczne sprawozdania rzeczowo – finansowe Wojewodzie Podlaskiemu z zastosowaniem systemu informatycznego.

15) Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8

W 2016r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży nie przekazywało informacji do biura informacji gospodarczej.

II. W realizacji zadań dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży współpracuje ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami, kuratorami zawodowymi, szkołami i organizacjami społecznymi.

W 2016r. PCPR w Łomży ściśle współpracowało z Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, z którym razem realizowało zadania z pieczy zastępczej na podstawie zawartego porozumienia. CPZ m.in. zapewniało:

- pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej,
- dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pomoc m.in.: objęcie rodziny wsparciem koordynatora; zapewnienie im szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji; prowadzenie poradnictwa i terapii, w tym zapewnianie pomocy psychologicznej i poradnictwa mającego na celu przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- diagnozowanie dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- regulowanie sytuacji prawnej dzieci i zgłaszanie ich do adopcji.

W 2016r. z rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie powiatu łomżyńskiego adoptowano siedmioro dzieci. Komisja powołana przez Dyrektora CPZ razem z przedstawicielem PCPR w Łomży dokonywała cztery razy w roku oceny dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

W 2016r. w siedzibie PCPR zorganizowano **33 zespoły oceniające sytuację** 27 małoletnich przebywających w 17 rodzinach zastępczych: spokrewnionych i niezawodowych. Na posiedzeniach zespołów dokonuje się **oceny sytuacji dziecka** pod kątem:

- ✓ czy sytuacja rodziny biologicznej pozwala na podejmowanie działań zmierzających do powrotu dziecka;
- ✓ czy stan zdrowia dziecka wymaga specjalistycznego leczenia;
- ✓ czy dziecko rozwija się prawidłowo pod względem zdrowia psychofizycznego;
- ✓ czy edukacja przebiega prawidłowo;
- ✓ czy istnieją jakieś niezaspokojone potrzeby dziecka, które nie są zaspokajane;
- ✓ czy piecza zastępcza jest dla dziecka najlepszą formą wsparcia w rozwoju;
- ✓ czy plan pomocy dziecku należy kontynuować w przyjętej formie czy zmodyfikować.

W zespołach uczestniczyli: rodzice zastępczy, rodzice biologiczni, koordynatorzy: PCPR i CPZ, pracownicy socjalni PCPR, przedstawiciele Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Łomży, ośrodków pomocy społecznej, przedstawiciele policji, kuratorzy, pedagodzy i wychowawcy ze szkół i specjaliści z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 1 w Łomży. W posiedzeniach biorą udział również małoletni – jeżeli wiek i stopień dojrzałości dziecka na to pozwalają – ze względu na wprowadzony w nowelizacji ustawy obowiązek wysłuchania dziecka. Na podstawie zebranych na posiedzeniach informacji sporządzono **35 ocen sytuacji małoletnich**, które zostały przekazane do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Łomży.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w 2016r. współpracował z **ośrodkami pomocy społecznej** m.in. w celu: zgromadzenia dokumentacji niezbędnej do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej; ustalenia odpłatności rodziców biologicznych za pobyt swoich dzieci w rodzinach zastępczych; współpracy w budowaniu więzi oraz nawiązywaniu pozytywnych relacji dzieci z rodzinami biologicznymi; wymiany informacji na temat przyczyn trudnej sytuacji rodziny, jej potrzeb, istniejących zasobów: własnych, środowiska, instytucjonalnych. Podmioty realizujące pracę z rodziną biologiczną (OPS) mają obowiązek monitorowania sytuacji rodziców biologicznych oraz uczestniczą w tworzeniu i realizacji Planów Pomocy Dzieciom umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu łomżyńskiego refundowały w ubiegłym roku koszty pobytu swoich dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach (10%, 30% i 50% świadczeń).

Ze szkołami kontaktowano się w celu ustalenia sytuacji dydaktyczno – wychowawczej dzieci, oceny współpracy rodziców biologicznych i rodziców zastępczych ze szkołą oraz współpracy w celu optymalnego wspierania podopiecznych w sprostaniu wymogom edukacyjnym.

Współpraca **z sądami** polegała na sporządzaniu i przekazywaniu, zgodnie z terminami wskazanymi przez Ustawę, ocen sytuacji małoletnich przebywających w rodzinach zastępczych wraz z oceną zasadności ich dalszego pobytu; sprawozdań dotyczących sytuacji rodziny, udzielonej pomocy oraz realizacji planu z rodziną zastępczą; regulowaniu sytuacji prawnej dzieci; wnioskowaniu o alimenty na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych; badaniu sytuacji małoletnich przebywających w rodzinach biologicznych pod kątem tego czy zachodzi potrzeba ich zabezpieczenia w pieczy.

Pracownicy PCPR utrzymują kontakty **z kuratorami zawodowymi i społecznymi** w celu wymiany informacji o swoich podopiecznych.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował również **z innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie** zawierając porozumienia w sprawie przyjęcia, warunków pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach. W roku 2016r. powiat łomżyński zawarł 8 nowych porozumień z innymi powiatami.

Współpraca międzyinstytucjonalna jest niezbędna do zapewnienia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej optymalnych warunków do rozwoju. Rodziny zastępcze borykają się na co dzień z wieloma problemami w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Z obserwacji pracowników Organizatora wynika, iż istnieje duże zapotrzebowanie na wsparcie specjalistyczne rodzin zastępczych, zwłaszcza spokrewnionych wychowujących nastolatków, które obok problemów finansowych borykają się z poważnymi problemami wychowawczymi. Przepaść pokoleniowa znacznie utrudnia dziadkom porozumienie z dojrzewającym, zbuntowanym nastolatkiem. Młodzieży umieszczonej w rodzinach zastępczych trudno uniknąć dziedziczenia określonych patologii rodzinnych – nieodpowiedzialności, słabych więzi emocjonalnych, bezradności, zaś dziadkowie czasami powielają wzorce i metody wychowawcze stosowane – bez powodzenia – wobec własnych dzieci. Rodzice zastępczy potrzebują wsparcia w zakresie: rozwijania umiejętności wychowawczych, komunikacji, konstruktywnego rozwiązywania sytuacji trudnych oraz wiedzy dotyczącej potrzeb rozwojowych dzieci powierzonych ich pieczy. Szczególnego wsparcia wymagają również rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, których wychowywanie implikuje konieczność stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Problemem jest również fakt, iż na naszym terenie brakuje specjalistów pracujących z dziećmi z pewnego rodzaju schorzeniami typu:

FAS, ADHD czy rzadkimi chorobami genetycznymi. W rodzinach zastępczych z terenu powiatu łomżyńskiego przebywa **ośmioro dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością** (w tym jedno dziecko poruszające się na wózku inwalidzkim oraz jedno dziecko leżące, niezdolne do samodzielnej egzystencji).

Współpraca między instytucjami wspierającymi rodzinę i dziecko pozwala na zapewnienie podopiecznym zindywidualizowanego i kompleksowego wsparcia.

III. Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej na 2017r.

1. Promowanie rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.
2. Utworzenie na terenie powiatu łomżyńskiego jednej rodziny zastępczej zawodowej (o ile będzie taka potrzeba).
3. Zatrudnienie w PCPR w Łomży psychologa z doświadczeniem, którego obowiązkami będzie m.in.: badanie motywacji i predyspozycji do bycia rodziną zastępczą, uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. oceny sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dzieci, prowadzenie warsztatów/ terapii z rodzinami zastępczymi i dziećmi.
4. Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców zastępczych przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.
5. Współpraca z CPZ w Łomży w celu realizacji zadań z systemu pieczy zastępczej.
6. Pozyskanie kandydatów na rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego lub rodziny zawodowe specjalistyczne
7. Zapewnienie dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych, nieodpłatnej pomocy prawnej, zwłaszcza z zakresu prawa rodzinnego i majątkowego (ograniczanie/pozbawienie/przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalanie opiekunów prawnych, rozwody, podział majątku, rozpoczęcie egzekucji komorniczej) oraz zabezpieczenia społecznego

Opracował:

Zespół Pieczy Zastępczej PCPR w Łomży:

Ewa Elster – starszy specjalista pracy socjalnej

Anna Plona – koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

Justyna Maria Pietruszka – koordynator rodzinnej pieczy zastępczej/specjalista pracy z rodziną

Zatwierdził:

Edward Jarota – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży

Spis rysunków:

Rysunek 1 – Schemat organizacyjny – formy sprawowania pieczy zastępczej.....	3
--	---

Spis wykresów:

Wykres 1 – Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich przebywających na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2012-2016	7
Wykres 2 – Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich przebywająca (stan na 31.12.2016r.)	7
Wykres 3 – Charakterystyka wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych wg wieku	8
Wykres 4 – Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego.	9
Wykres 5 – Powody umieszczenia w pieczy zastępczej	10
Wykres 6 – Charakterystyka wychowanków ze względu na wiek (stan na dn. 31.12.2016r.)	12

Spis tabel:

Tabela 1 – Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.	8
Tabela 2 – Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych na terenie powiatu łomżyńskiego.....	9
Tabela 3 – Napływ dzieci do pieczy zastępczej według typu rodziny zastępczej	11
Tabela 4 – Odpływ dzieci z pieczy zastępczej	11
Tabela 5 – Wysokość miesięcznego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	17
Tabela 6 – Refundacja kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej wg. gmin	20